

Natuurtoets Centrumplan Gilze Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 263647
revisie 02
26 februari 2014

Auteur

G.R. Meijer MSc

Opdrachtgever

Gemeente Gilze en Rijen
Postbus 73
5120 AB Rijen

datum vrijgave
26 februari 2014

beschrijving revisie 02
Definitief

goedkeuring
L.J.G. Koks

vrijgave
A.L.M. Steegh

Projectgroep bestaande uit:

G.R. (Gijs) Meijer MSc
Ir. L.J.G. (Luc) Koks

Tekstbijdragen:

G.R. (Gijs) Meijer MSc

Fotografie:

G.R. (Gijs) Meijer MSc

Datum van uitgave:

26 februari 2014

Contactadres:

Beneluxweg 125
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Inhoud

blz.

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader natuurbescherming	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Flora- en faunawet.....	5
2.3	Ecologische hoofdstructuur.....	5
2.4	Natura 2000	5
3	Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen	7
3.1	Gebiedsbeschrijving	7
3.2	Projectvoornemen	7
3.3	Impressies plangebied	9
4	Methodiek	11
4.1	Algemeen.....	11
4.2	Bureauonderzoek.....	11
4.3	Terreinbezoek	12
4.4	Effectbeoordeling en advies vervoltraject	12
5	Resultaten gebiedsonderzoek.....	13
5.1	Beschermde soorten	13
5.1.1	<i>Bureauonderzoek 2012</i>	<i>13</i>
5.1.2	<i>Actualiserend bureauonderzoek 2014</i>	<i>13</i>
5.1.3	<i>Resumé bureauonderzoek.....</i>	<i>14</i>
5.1.4	<i>Terreinbezoek 2012.....</i>	<i>14</i>
5.1.5	<i>Actualiserend terreinbezoek 2014.....</i>	<i>15</i>
5.2	Beschermde gebieden.....	17
6	Toetsing natuurwetgeving	19
6.1	Effecten beschermde soorten	19
6.2	Nader onderzoek vleermuizen en huismus	20
6.3	Effecten beschermde gebieden	21
7	Conclusies	23
7.1	Conclusies soortenbescherming.....	23
7.2	Conclusies gebiedenbescherming.....	23
7.3	Tot slot.....	23
8	Literatuur	25
	Bijlage 1: Wettelijk kader	27

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze natuurtoets is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, EHS en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermd Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze natuurtoets omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze natuurtoets flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, EHS en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

2.3 Ecologische hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. In of in de nabijheid van de EHS geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

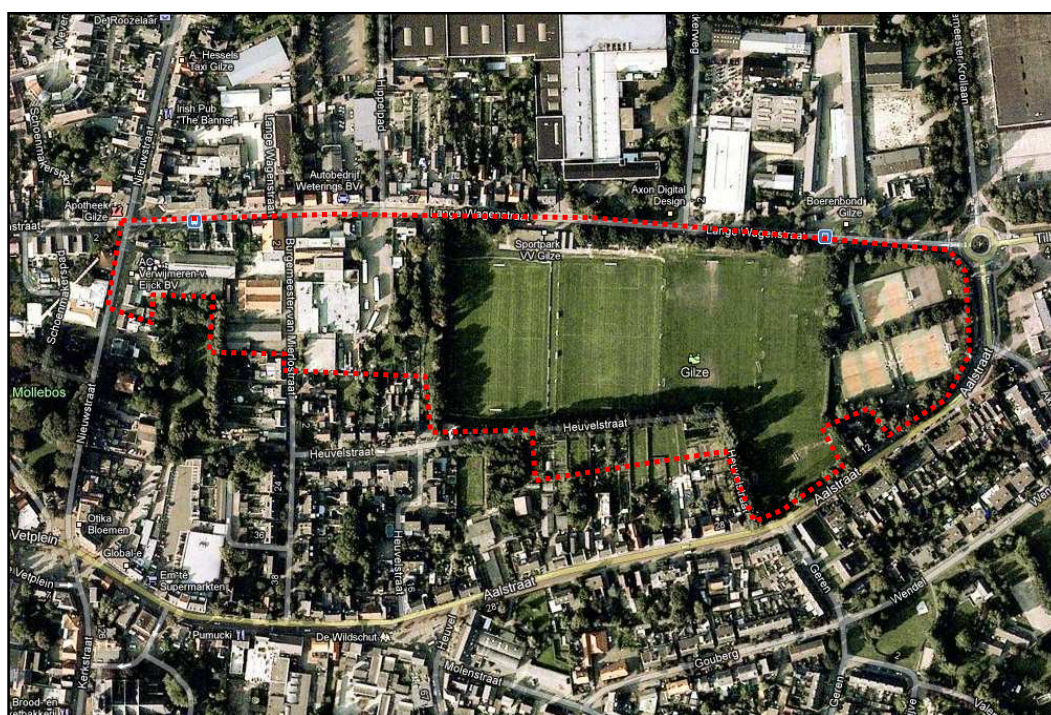
2.4 Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten.

3 Gebiedsbeschrijving en projectvoornemen

3.1 Gebiedsbeschrijving

Plangebied 'Centrumplan Gilze' bestaat uit drie delen. Op het oostelijke deel van het plangebied is een tennisvereniging gesitueerd. Het terrein van de tennisvereniging bestaat uit verschillende tennisbanen, omringd door groene hagen en bomen. Het midden van het plangebied bestaat uit voormalige sportvelden. Het terrein van de tennisvereniging en de voormalige sportvelden worden omringd door bomenrijen en struweel. Het meest westelijke deel bestaat uit een aantal woningen met tuin en een reeds gesloopt bedrijventerrein. Het voormalige bedrijventerrein is braakliggend en grotendeels met puin bedekt. De begrenzing van het plangebied is weergegeven in afbeelding 3.1. In paragraaf 3.3 zijn impressies van het plangebied weergegeven.

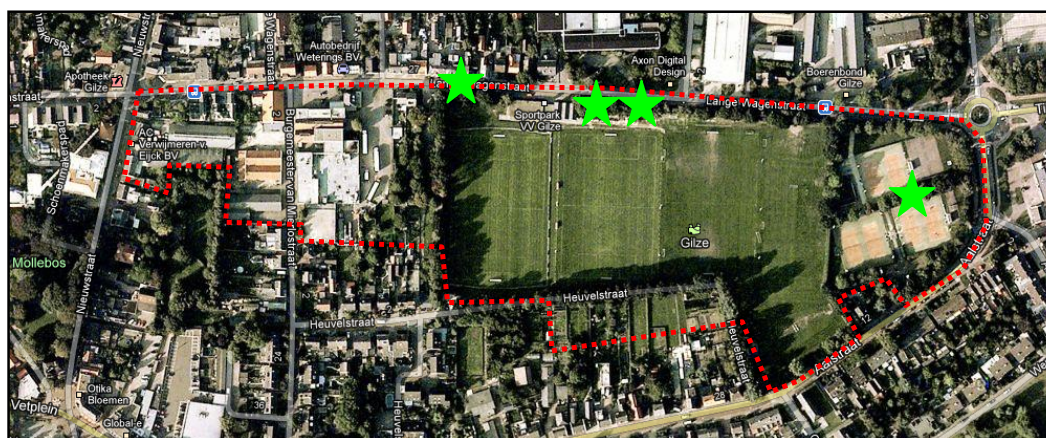
Afbeelding 3.1: Begrenzing plangebied Gilze (rode stippellijn). Bron: Google Maps.

3.2 Projectvoornemen

Binnen de begrenzing van het plangebied zullen nieuwe woningen en panden met commerciële doeleinden gerealiseerd worden. De panden zullen variëren in hoogte tot maximaal 5 lagen. De woningen betreffen rijtjeswoningen met tuin. De zuidzijde van het plangebied zal open (parkachtig) blijven. Het stedenbouwkundig plan is weergegeven in afbeelding 3.2. Om de herinrichting van het plangebied mogelijk te maken wordt de huidige bebouwing gesloopt en worden de sportvelden en verharding verwijderd. Daarnaast worden een aantal bomen gekapt, een deel van de vegetatie verwijderd en grond ontgraven. De globale locaties van de te kappen bomen zijn weergegeven in afbeelding 3.3. Het uitgangspunt is dat zoveel mogelijk bomen en struweel blijft staan. De globale ligging van de te verwijderen bomen zijn in de onderstaande afbeelding weergegeven met groene sterren. In verband met de ontsluiting van parkeerplaatsen is het mogelijk dat nog enkele bomen extra moeten verdwijnen. In deze natuurtoets is rekening gehouden met deze optie.

Afbeelding 3.2: Stedenbouwkundig plan 'Centrumplan Gilze'.

Afbeelding 3.3: Globale locatie te kappen bomen (groene sterren) binnen de begrenzing van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Google Maps.

3.3 Impressies plangebied

Voormalige sportvelden en bomenrijen.

Voormalige sportvelden en bomenrijen.

Terrein tennisvereniging.

Braakliggend terrein voormalig
bedrijventerrein.

Bebouwing aan de Nieuwstraat

Bomenrij en struweel langs de Aalstraat aan
de zuidzijde van het plangebied.

Afbeelding 3.4: Impressies van het plangebied (Antea Group, 2014).

4 Methodiek

4.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.2 Bureauonderzoek

In 2012 is een bureaustudie uitgevoerd. Deze bureaustudie is geactualiseerd in 2014. Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaarder beschermde soorten (Tabel 2 en 3) uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd in 2012, zijn:

- www.waarneming.nl;
- verspreidingsatlassen;
- www.quickscanhulp.nl.

De bronnen die geraadpleegd zijn in 2014 zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telme.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Het invoerportaal waarneming.nl is een website waarop door vrijwilligers natuurwaarnemingen in Nederland worden verzameld. [Telme.nl](http://telme.nl) is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen. Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de

provincie Noord-Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS).

4.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 21 april 2012 is een verkennend terreinbezoek en op 17 februari 2014 is een actualiserend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

4.4 Effectbeoordeling en advies vervoltraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Resultaten gebiedsonderzoek

5.1 Beschermden soorten

5.1.1 *Bureauonderzoek 2012*

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het projectgebied voorkomen, zijn de websites www.waarneming.nl en www.quickscanhulp.nl geraadpleegd. Onderstaand de resultaten per soortgroep die deze bronnen opgeleverd hebben.

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): buizerd, havik, huismus, ooievaar, roek, sperwer en steenuil

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis en ruige dwergvleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: vinpootsalamander.

Vissen

Zwaarder beschermd: geen.

Vlinders/libellen

Zwaarder beschermd: geen.

Vaatplanten

Zwaarder beschermd: geen.

5.1.2 *Actualiserend bureauonderzoek 2014*

In februari 2014 is een actualiserend bureauonderzoek uitgevoerd. Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl en waarneming.nl.

Volgens telmee.nl en waarneming.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermden soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens *et al.*, 2010), reptielen en amfibieën (www.RAVON.nl) en insecten (www.Naturalis.nl/EIS).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometerhok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermden soorten zijn waargenomen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermden (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet) soorten en vogels met jaarrond beschermden nesten (categorie 1-4). Op de site telmee.nl (2009-2014) worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermden nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): boomvalk, havik, buizerd, huismus, kerkuil, roek, sperwer en steenuil.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en watervleermuis.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: levenbarende hagedis, alpenwatersalamander, kamsalamander, boomkikker, poelkikker en vinpootsalamander.

Vissen

Zwaarder beschermd: geen.

Vlinders/libellen

Zwaarder beschermd: geen.

Vaatplanten

Zwaarder beschermd: prachtklokje, rapunzelklokje en drijvende waterweegbree.

5.1.3 Resumé bureauonderzoek

Bij de actualiseerde bureaustudie blijkt dat er een aantal zwaarder beschermde soorten in de regio zijn waargenomen die niet naar voren zijn gekomen uit de bureaustudie uit 2012. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2014 andere bronnen zijn gebruikt zoals telmee.nl, waarbij voornamelijk gekeken is naar het voorkomen van soorten in het 5x5 kilometerhok waarin het plangebied zich bevindt. Bij de bureaustudie uit 2012 is voornamelijk gekeken binnen een straal van 1 kilometer rondom het plangebied.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.1.4 Terreinbezoek 2012

Op 21 april 2012 is door een ecooloog een verkennend veldbezoek aan het plangebied afgelegd. Tijdens dit veldbezoek is op basis van de soorten uit de bureaustudie uit 2012 en het voorkomen van geschikt habitat of beschermde soorten kunnen voorkomen.

Planten

Tijdens het veldbezoek zijn geen onder de Flora- en faunawet beschermde vaatplanten aangetroffen en deze worden tevens niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

Vogels

Uit de bureaustudie blijkt dat een aantal vogels van categorie 1-4 voorkomen in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn grote aantallen huismussen waargenomen. Hoewel de dieren zich voornamelijk ophielden in groene hagen en het aanwezige struikgewas, kan niet uitgesloten worden dat verblijfplaatsen aanwezig zijn in gebouwen binnen het plangebied. Binnen het plangebied zijn meerdere gebouwen aanwezig welke geschikt zijn voor verblijfplaatsen van de huismus. Overige soorten van categorie 1-4 of jaarrond beschermde nesten van deze soorten zijn niet aangetroffen.

Er is grote kans op aanwezigheid van broedgevallen van algemene vogelsoorten zoals de merel en houtduif. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten aangetroffen, echter kunnen deze aan het zicht onttrokken zijn geweest in de groene hagen of met klimop begroeide bomen.

Zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat binnen een straal van één kilometer rond het plangebied behoudens vleermuizen geen waarnemingen bekend zijn van zwaarder beschermde zoogdieren. Verwacht wordt dat vleermuizen foerageren langs de bomen in het plangebied. Mogelijk hebben de bomenrijen in het plangebied een functie als vliegrouete voor vleermuizen. De woningen aan de westzijde van het plangebied die geschikt zijn als verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen. De verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de spouwmuren of onder de dakpannen van de panden. Binnen het plangebied zijn geen bomen met voor vleermuis geschikt holten, gaten en/of scheuren aangetroffen.

Reptielen en amfibieën

Uit het bronnen onderzoek is gebleken dat binnen een straal van één kilometer van het plangebied de beschermde vinpootsalamander is aangetroffen. Uit informatie van de RAVON (www.ravon.nl) blijkt dat deze soort voorkomt in bosgebieden. Gezien de ligging van het plangebied (dorpskern), is het niet waarschijnlijk dat deze soort binnen de begrenzing van het plangebied aanwezig is.

Tijdens het veldbezoek zijn geen onder de Flora- en faunawet beschermde reptielen aangetroffen en deze worden tevens niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

Dagvlinders, libellen en kevers

Tijdens het veldbezoek zijn geen zwaarder beschermde dagvlinders, libellen en/of kevers aangetroffen en deze worden tevens niet verwacht vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

5.1.5 Actualiserend terreinbezoek 2014

Op 17 februari 2014 is een aanvullend, actualiserend terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een deskundig ecoloog van Antea Group. De weersomstandigheden ten tijde van het aanvullend terreinbezoek zijn te typeren als half bewolkt met een temperatuur van circa 10 C° (bron: knmi.nl). Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Planten

Op de voormalige sportvelden is sprake van een kort gemaaid grasland met algemene grassen en kruiden. Langs de voormalige sportvelden en het terrein van de tennisvereniging is sprake van bomenrijen en struweel, voornamelijk bestaande uit eik, tamme kastanje, ruwe berk, esdoorn, beuk, hazelaar, hulst en braam. Op het terrein van de tennisvereniging staan een aantal conifeerhagen en bomen. Op het braakliggende terrein komen algemene ruigtekruiden en laurierstruiken voor. Uit de geactualiseerde bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde prachtklokje, rapunzelklokje en drijvende waterweegbree in de regio voorkomen. In het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig voor deze soorten. Deze soorten worden daarom niet verwacht in het plangebied.

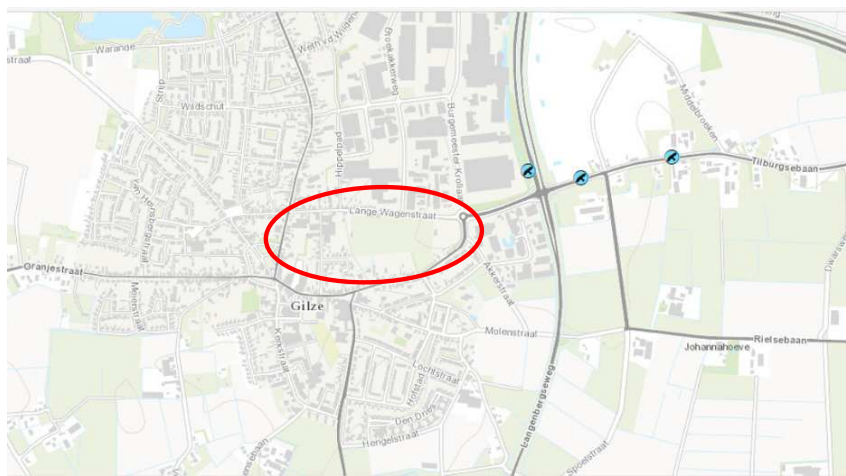
Vogels

Tijdens het aanvullend terreinbezoek zijn de grote bonte specht, zwarte kraai, ekster, kauw, merel, koolmees en houtduif waargenomen. Er zijn geen nesten van deze soorten waargenomen, maar de bomen, het struikgewas en/of de bebouwing biedt wel geschikte nestlocaties.

Uit de bureaustudie blijkt dat een aantal vogels van categorie 1-4 voorkomen in de omgeving van het plangebied (boomvalk, buizerd, havik, huismus, kerkuil, roek, sperwer en steenuil). Tijdens het terreinbezoek in 2012 is de huismus waargenomen. Mede gezien de periode waarin het actualiserend terreinbezoek in 2014 is uitgevoerd, is de huismus niet opnieuw waargenomen. De huizen aan de Nieuwstraat en de Lange Wagenstraat bieden geschikte nestlocaties voor de huismus. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de huismus in deze gebouwen is niet uit te sluiten zonder nader onderzoek. De locaties van de voor de huismus geschikte gebouwen zijn weergegeven in afbeelding 5.2.

De aanwezigheid van nesten van de huismus in de aanwezige hagen is uit te sluiten. De huismus maakt alleen een nest in dichte struiken en hagen indien er geen vijanden voorkomen in de omgeving, de hoeveelheid nestgelegenheden een beperkende factor is terwijl er wel voldoende voedsel aanwezig is (DR, 2011). Deze omstandigheden zijn niet van toepassing zijn op het plangebied. De conifeerhagen op het terrein van de tennisvereniging zijn wel geschikt als slaapplek voor de huismus. In de directe omgeving zijn echter voldoende alternatieve slaapplekken in de vorm van groenblijvende struiken, klimop en gevelbegroeiing.

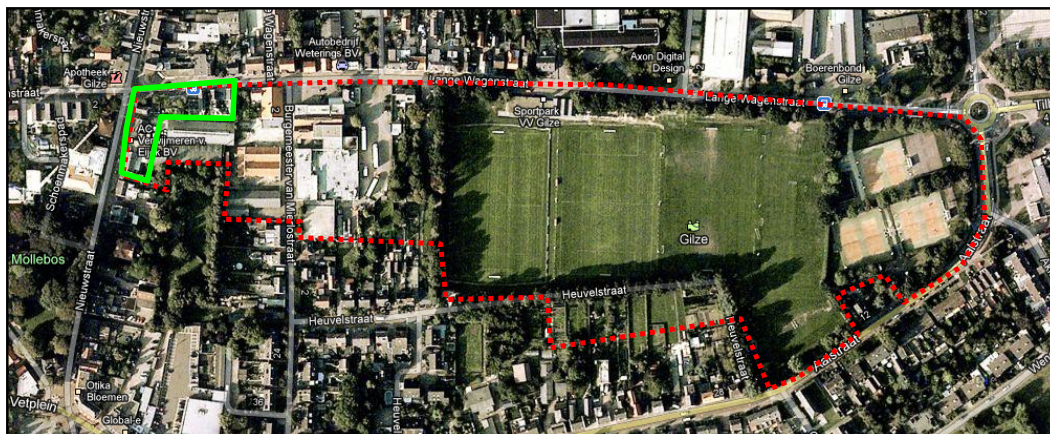
Op basis van gegevens van de provincie Noord-Brabant is er een kolonie roeken aanwezig nabij het plangebied (zie afbeelding 5.1). Buiten het plangebied in de bomen nabij de Sligro (200 à 300 meter ten noordoosten van het plangebied) zijn diverse jaarrond beschermde nesten van roeken waargenomen. In het plangebied zijn geen nesten van roeken waargenomen. De roeken foerageren naar verwachting in de graslanden en akkers buiten de dorpskern van Gilze. In het plangebied is ook grasland aanwezig en maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van roeken. In de omgeving is echter voldoende alternatief gebied aanwezig dat bovendien gezien de aard en ligging geschikter is voor de roek. Voor de overige uit de bureaustudie vermelde soorten (boomvalk, havik, buizerd, kerkuil, sperwer en steenuil) zijn gezien de aard en ligging van het plangebied geen geschikte nestlocaties aanwezig.

Afbeelding 5.1: Locaties van roekenkolonies in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd). Bron: Website provincie Noord-Brabant.

Zoogdieren

Het plangebied biedt geschikte biotopen voor algemene muis- en spitsmuissorten. Tijdens het terreinbezoek zijn sporen van de mol (molshopen) waargenomen. Ook algemene soorten als konijn, egel en incidenteel haas en vos en marterachtige kunnen het gebied aandoen. Uit de bureaustudie blijkt dat met uitzondering van vleermuizen geen zwaardere beschermde zoogdieren in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vleermuizen kunnen foeragerend langs de bomen in het plangebied worden aangetroffen. De bomenrijen vormen lijnvormige elementen. Mogelijk hebben de bomenrijen in het plangebied een functie als vliegroute voor vleermuizen. In de bomen in het plangebied zijn geen holten, scheuren en gaten aangetroffen die geschikt zijn voor boombewonende vleermuizen. In de te slopen gebouwen aan de Nieuwstraat en de Lange Wagenstraat zijn kieren, holtes en dakpannen aanwezig die vaste rust- en/of verblijfplaatsen bieden voor vleermuizen of toegang daartoe verlenen. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bebouwing is niet uit te sluiten zonder nader onderzoek. De locaties van de voor vleermuizen geschikte gebouwen zijn weergegeven in afbeelding 5.2.

Afbeelding 5.2: Locatie voor vleermuizen en de huismus geschikt bebouwing die gesloopt gaat worden (groen omlijnd). Bron: Google Maps.

Vissen

Op basis van de bureaustudie en gezien het gebrek aan permanent open water is het voorkomen van (zwaarder beschermde) vissen uit te sluiten.

Amfibieën en reptielen

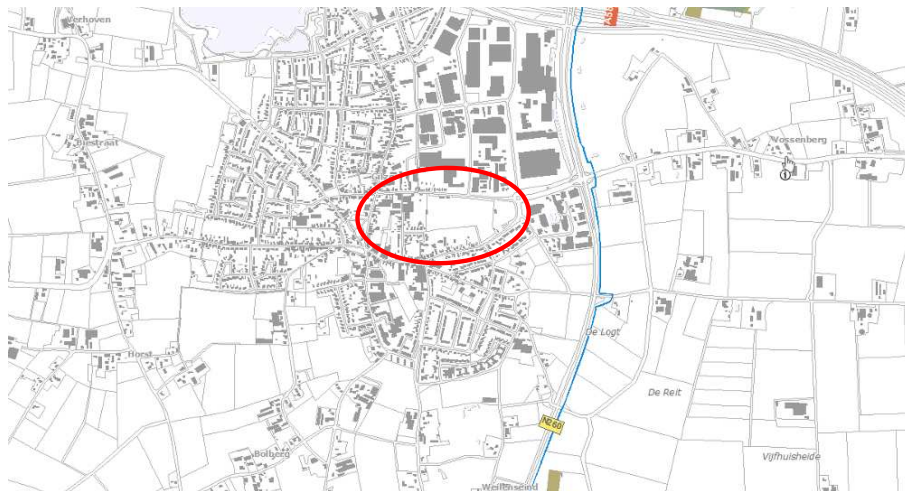
Het plangebied biedt een geschikt landbiotoop voor algemene amfibieën zoals de bruine kikker en gewone pad. Uit de geactualiseerde bureaustudie blijkt dat de zwaarder beschermde levendbarende hagedis, alpenwatersalamander, kamsalamander, boomkikker, poelkikker en vinpootsalamander voorkomen in de omgeving van het plangebied. Het plangebied biedt geen geschikt habitat voor reptielen. Zwaarder beschermde amfibieën worden niet verwacht vanwege het gebrek aan geschikt voortplantingswater in de directe omgeving en de ligging en aard van het plangebied.

Vlinders en Libellen

Uit de bureaustudie blijkt dat geen waarnemingen bekend zijn van zwaarder beschermde vlinder- en libellensoorten in de omgeving van het plangebied. Gezien de aard van het plangebied worden alleen algemeen voorkomende soorten verwacht.

5.2 Beschermde gebieden

In het plangebied zijn geen EHS gebieden gelegen. In de omgeving is wel EHS aanwezig. Het dichtstbijzijnde EHS gebied ligt circa 330 meter ten oosten van het plangebied (zie afbeelding 5.2). Binnen een straal van drie kilometer is geen Natura-2000 gebied aanwezig.

Figuur 5.2. Globale ligging plangebied (rood omcirkeld) t.o.v. EHS (blauwe lijn). Bron: Website provincie Noord-Brabant.

6 Toetsing natuurwetgeving

6.1 Effecten beschermde soorten

Broedvogels

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waarbij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de boomvalk, havik, buizerd, kerkuil, roek, sperwer en steenuil zijn op basis van het terreinbezoek en/of de aard van het plangebied uit te sluiten. De gebouwen aan de Nieuwstraat en de Lange Wagenstraat bieden echter wel geschikte nestlocaties voor de huismus. Jaarrond beschermde nesten van de huismus zijn niet aangetroffen, maar zijn niet uit te sluiten. Zonder nader onderzoek zijn negatieve effecten van de geplande ontwikkeling op deze huismus dan ook niet uit te sluiten. De hagen in het plangebied zijn niet geschikt als nestlocatie, maar wel als slaappleats. In de directe omgeving is echter voldoende alternatieve slaappleats aanwezig. Mogelijk wordt het plangebied gebruikt als foerageergebied door de roek. In de directe omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Algemeen voorkomende vogels kunnen broeden in het plangebied. Bij de uitvoering dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen. Alle vogelnesten zijn namelijk beschermd tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus, maar kan, afhankelijk van de lokale meteorologische omstandigheden eerder (of later) beginnen en eindigen. De voor vogels versturende werkzaamheden (het slopen van de bebouwing, het kappen van bomen en verwijderen van struweel en struikgewas) dient daarom uitgevoerd te worden wanneer geen actuele broedgevallen aanwezig zijn. Om verstoring van broedvogels op voorhand uit te sluiten wordt aanbevolen om deze werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of aan te laten vangen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt en zijn er geen belemmeringen vanuit de Flora- en Faunawet aan de orde.

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn zwaarder beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

De bomen(rijen) in het plangebied hebben mogelijk een functie als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Deze functies komen niet in gevaar door de kap van enkele bomen. Zolang de aaneengesloten groenstructuur behouden blijft en extra verlichting van de groenstroken vermeden wordt, is de functie van de bomenrijen als mogelijke vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen niet in het geding. Gezien het huidige ontwerp van het plangebied, wordt aan deze eisen voldaan. Uit de verstrekte informatie aangaande de herinrichting van het plangebied blijkt dat in verband met de ontsluiting van parkeerplaatsen mogelijk nog enkele bomen extra moeten verdwijnen. De kap van enkele extra bomen binnen het plangebied is niet bezwaarlijk, mits de aanwezig lijnvormige groenstructuur in tact blijft.

In de te kappen bomen zijn geen voor vleermuizen geschikte holen en/of gaten aangetroffen. In de te slopen woningen aan de Nieuwstraat en de Lange Wagenstraat bevinden zich diverse elementen (gaten, kieren, openingen, ruimten onder het dak) die geschikte verblijf- en rustplaatsen bieden voor vleermuizen of toegang daartoe verlenen. Vaste verblijf en/of rustplaatsen van de gebouwbewonende vleermuizen zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn niet uit te sluiten zonder nader onderzoek (april t/m oktober).

Overige zoogdieren

Er zijn geen (sporen van) zwaardere beschermde zoogdieren aangetroffen in het plangebied. Uit bureaustudie blijken behoudens vleermuizen geen zwaardere beschermde zoogdieren voor te komen in de omgeving van het plangebied. Effecten op zwaardere beschermde zoogdieren zijn uit te sluiten.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie komt naar voren dat de levendbarende hagedis, alpenwatersalamander, kamsalamander, boomkikker, poelkikker en vinpootsalamander in de regio voorkomen. De biotopen in het plangebied zijn niet geschikt voor reptielen. Vanwege het ontbreken van voortplantingswater in de directe omgeving, de aard en ligging van het plangebied en de verspreiding van de soorten in de omgeving is het voorkomen van zwaardere beschermde amfibieën niet waarschijnlijk. Effecten op zwaardere beschermde amfibieën en reptielen zijn uit te sluiten.

Vissen

Op basis van de bureaustudie worden geen beschermde soorten verwacht. Wegens het ontbreken van open water, zijn geen zwaardere beschermde vissen in het plangebied aanwezig. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Planten

Er zijn geen zwaardere beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de in de bureaustudie vermelde zwaardere beschermde soorten (prachtklokje, rapunzelklokje en drijvende waterweegbree). Effecten zijn dan ook uit te sluiten.

Vlinders en libellen

Op basis van de bureaustudie worden geen beschermde soorten verwacht. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2 Nader onderzoek vleermuizen en huismus

De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen en huismus in het plangebied kan niet worden uitgesloten. Er dient daarom nader onderzoek naar vleermuizen en de huismus uitgevoerd te worden. Het onderzoek naar vleermuizen dient uitgevoerd te worden in de periode april - oktober. Onderzoek naar de huismus kan gecombineerd worden met het vleermuisonderzoek. Opgemerkt wordt dat het nader onderzoek naar de verschillende diersoorten worden uitgevoerd conform de soortenstandaarden van Dienst Regelingen.

Wanneer geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen en de huismus worden aangetroffen, dan is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. De werkzaamheden kunnen dan zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden.

Indien vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen en/of de huismus wel aanwezig zijn, dient een mitigatieplan te worden opgesteld. Voor jaarrond beschermde verblijfplaatsen is een ontheffing niet mogelijk. Voor deze soorten moeten effecten vooraf worden voorkomen. Afhankelijk van de mogelijkheid om vooraf effecten te voorkomen door maatregelen, moet een ontheffing worden aangevraagd voor vleermuizen en de huismus bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken (EZ). Voor de procedure van de Flora- en faunawet is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen.

Wanneer de werkzaamheden in het plangebied starten zonder nader onderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

6.3 Effecten beschermde gebieden

Effecten EHS

Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Gezien de aard van de werkzaamheden zijn effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS in de nabijheid van het project uit te sluiten. Vanuit dit oogpunt zijn er voor de beoogde ontwikkeling in relatie tot de EHS geen belemmeringen.

Effecten Natura-2000

Uit de bureaustudie blijkt dat binnen een straal van drie kilometer geen Natura-2000 gebied gelegen is. Gezien de beperkte impact van de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten op voorhand uit te sluiten. Derhalve geldt dat er geen vergunningplicht aan de orde is vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 en dat vanuit dat oogpunt geen belemmeringen aan de orde zijn.

7 Conclusies

7.1 Conclusies soortenbescherming

De gemeente Gilze-Rijen is voornemens om in plangebied 'Centrumplan Gilze' woningbouw en commerciële doeleinden te realiseren. De aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en de huismus is niet uit te sluiten zonder **nader onderzoek**. In het kader van Flora- en faunawet zijn vanuit flora en fauna **belemmeringen** voor de sloop van bebouwing aan de Nieuwstraat en Lange Wagenstraat.

Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van broedvogels in het plangebied in het broedseizoen. Alle vogelnesten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Aanbevolen wordt het slopen van de bebouwing, het kappen van bomen en het verwijderen van de overige vegetatie buiten het broedseizoen uit te voeren. Op deze wijze wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het werkgebied en zijn er geen belemmeringen vanuit de Flora- en Faunawet aan de orde.

Vervolgstappen

Er dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen en de huismus. Dit is verder uitgewerkt in §6.2.

7.2 Conclusies gebiedenbescherming

Ecologische Hoofdstructuur

Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied. Wel komt EHS voor in de omgeving van het plangebied, echter buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Van aantasting van de EHS is dan ook geen sprake. Vanuit dit oogpunt zijn er voor de beoogde ontwikkeling in relatie tot de EHS geen belemmeringen. Er is daarom geen noodzaak voor een compensatieplan (EHS)

Natura 2000

Uit de bureaustudie blijkt dat binnen een straal van drie kilometer geen Natura-2000 gebieden gelegen zijn. Gezien de grote afstand en de beperkte impact van de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten op Natura-2000 gebieden voorhand uit te sluiten. Er is daarom geen noodzaak voor een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

7.3 Tot slot

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en verkennend terreinbezoek. Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, (zwaarder) beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik en de kennis van aanwezige natuurwaarden in het plangebied worden de risico's op verstoring van beschermde soorten als minimaal ingeschat. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage en/of nader onderzoek kunt u contact opnemen met ons bureau.

8 Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.
- Dienst Regelingen, 2011. Soortenstaandaard Huismus, *Passer domesticus*.

Internet

- www.vlinderstichting.nl
- maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.brabant.nl
- www.alterra.nl
- www.knmi.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;

- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatsvonden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermd Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermd Natuurmonumenten.

Beschermd Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.